

‘BLENDED LEARNING’ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА

Билјана Ивановска¹

Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

Апстракт: ‘Blended learning’ во изучувањето на странските јазици нуди голема предност во споредба со другите методи и пристапи. Како концепт тој вклучува обработка на оригинален текст и негова актуелизација во процесот на учење во комбинација со интернет или напредната технологија во наставата, но користи и аудио и видео снимки од изворни говорници. Во својата наставна дејност анализирам и обработувам видео и аудио текстови од германски изворни говорители преземени од различни веб страници. На овој начин, на студентите им се приближуваат германските текстови и со тоа се заменува комуникацијата со изворните говорители. Во текот на семинарите кои ги изведувам предавајќи странски јазик во струка, користам текстови за слушање, како и видео материјали, поставени на е-учење или on-line курсеви. Студентите имаат можност, но и обврска да се запознаат со текстот однапред, а подоцна текстот го користам за вежби. Оригиналниот текст не го менувам, не ја менувам брзината на истиот, и го користам за понатамошни вежби.

Клучни зборови: ‘blended learning’, *јазик во струка, германски јазик како странски, слушање со размислување*

1. Вовед

“Blended learning” (комбинирано учење преку интернет или со употреба на технологија, накратко БЛ²) не е нов концепт во науката и покрај тоа што многу методичари го сметаат како таков. Неодамна, во фокусот на истражувањата оваа стратегија на учење повторно се постави за разгледување, како во образованието така и во општествениот сектор (Дјухени 2004). Иако дефиницијата за ‘blended learning’ е помалку аморфна и не е точно одредена, овој поим генерално се опишува како концепт кој опфаќа различни начини на предавање во наставата и усвојување на знаењето стекнато со учење преку употреба на технологијата или преку интернет. Неговата популарност постепено се зголемува со интеграцијата на технологијата во наставата и изучувањето на странските јазици. Хол (2003) го разгледува овој поим навраќајќи се на времето од периодот на Сократ. Мур (2005), од друга страна, ја набљудува училишната каде се изведува ова учење и препораките од наставникот ги поврзува со практиката во американските училишта за време на 20-тите и 30-тите години на минатиот век, а примената на овој концепт на учење стана стандардна практика во 70-тите години во голем број американски универзитети. Можеби ова се должи на брзиот влез на технологијата во училишната и нејзината имплементација во наставниот процес. Според Оливер и Тригвел

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“-Штип
Email: biljana.ivanovska@ugd.edu.mk

² Преводот на овој поим е на авторот и во понатамошниот текст се користи кратенката БЛ.

(2005), концептот БЛ добил големо значење последниве години како опис на посебни форми на предавање и употреба на технологијата во наставата. Во науката, поимот `blended learning` (БЛ) често се заменува со поимите “интегрирано учење”, “хибридно учење”, “учење со повеќе методи” (Марги 2003: 18-23). Дрискол М. (2002: 54) дефинира четири различни типови на БЛ. Првиот тип го дефинира со значење на `комбинација на мешани начини на учење засновани на веб-технологијата (и со тоа опфаќа виртуелна училишница, колаборативно учење, видео, аудио и текст), и тоа постои со цел да се постигне одредена образовна цел. Втората дефиниција на Дрискол М. (2002: 54) го опишува поимот БЛ со значење на „комбинација на различни педагошки приоди (конструктивен, бихевиорален, когнитивен) за добивање оптимален исход во учењето со или без технолошки инструкции“. Третата дефиниција што ја дава Дрискол М. (2002: 54) е „комбинација на секоја форма на технологијата (вклучувајќи видео-ленти, филм, СД-ром), со учење предводено од инструктор“. Четвртата дефиниција подразбира мешана или комбинирана технологија со конкретни работни задачи со цел постигнување хармоничен ефект на учење и на работење (2002: 54). Во својот труд насловен како "Building Effective Blended Learning Programs", Хари Синг (2003) покажува дека моделите на БЛ се комбинација на различни модели на учење. Овој метод не само што нуди повеќе можности, туку и е поефективен. За моите анализи и имплементација на овој метод во предавањето на странски јазик во струка го користам овој поим како синтетизиран и надреден термин кој опфаќа настава по странски јазик во струка користејќи интернет и технологија во училишницата.

2. `Blended learning` во конкретна наставна единица

Моето наставно искуство се состои во предавање германски јазик како странски јазик на Филолошкиот факултет во Штип како и водење настава по германски јазик во струка на Воената академија при УГД во Скопје. Се специјализирам за странски јазик во струка (германски). Студискиот програм за оваа група студенти опфаќа две години (четири семестри) настава по странски јазик-германски кој се слуша како втор јазик (покрај англискиот) како изборен предмет. Подготвив посебен e-learning програм за оваа група студенти. Посебен предуслов за избор и изучување на странскиот јазик е студентите да имаат основни познавања на германскиот јазик (A1) ниво, или пак да го имаат учено во основно и/или средно образование. Работам со нив слушање и обработка текст при предавање на одредена наставна единица.

Мојата прва задача како предавач по германски јазик е да ги запознаам студентите со основните принципи и правила на стандардниот германски литературен јазик како странски јазик и тоа како систем од правила и регуларитети, како и да ги запознаам студентите со идеите за изучување на странскиот јазик на нашиот Универзитет. Истовремено, ги запознавам студентите со моите идеи и моите задачи во изведување на овој семинар.

Првата задача во двата семестри на втората академска година, од кога започнува изучувањето на странскиот јазик е да се повторат веќе стекнатите знаења по германски јазик од средно училиште. Втората задача е повремено повторување и ревидирање на општиот вокабулар. Целта на изучувањето во првиот и вториот семестар е восприемање на основните знаења за јазикот во струка, (јазик со посебна употреба), односно основните познавања на јазикот на воената академија. Во

третиот и четвртиот семестар посветуваме големо внимание на практичната употреба на странскиот јазик во струка, на кореспонденција и дискусија за основните стручни поими.

Вежбите со слушање се користат во секоја лекција, во рамките на е-учењето, како и за домашна подготовка. Студентите ја добиваат темата која се однесува на лекцијата неколку дена претходно. Темата е одредена, исто така, со кратка содржина, а селектиран вокабулар е наведен во почетниот дел од лекцијата. Со претходно давање тема и вокабулар, ние ги исполнуваме двете цели: образовната и мотивирачката функција на јазикот.

Мотивирачката функција е јасна: студентот не мора да има впечаток дека одредената вежба е всушност тест или испит. Мора да уочи дека темата е во поврзаност со неговите студии и дека успехот на задачите ќе зависи од претходните подготовки што тој требало сам дома да ги направи. Ова посебно важи за студентите чие познавање на германски јазик е помало отколку што би требало да биде. Од оваа гледна точка, изборот на текстот од првата лекција е многу важен. Обично се почнува со текстови кои ја обработуваат важноста на германскиот јазик и неговата употреба во струката. Одредена мотивирачка функција се постигнува и со формалната страна која ние ја предлагаме преку вокабуларот. Резултира од нашите водечки принципи: опсегот на лексиката мора да биде стандарден, но мора да има разлика во пристапот онаму каде што е тоа можно. Овој принцип го следиме со селекција и конкретен предлог на вокабуларот. Ова обично вклучува: излирани зборови, чести и вообичаени колокации на зборовите, поставени фрази, сложени како специфични за германскиот јазик.

Значењето на лексичките единици се објаснува прво на германски јазик, потоа се дообјаснува и прецизира на македонски јазик, се предлагаат често употребувани синоними на германски јазик и потоа се дава македонскиот еквивалент.

Мотивирачката функција, исто така, се постигнува и преку презентација на лексичките единици – како што претпоставуваме – тие се познати на студентот и поради тоа нема потреба тој да ги учи претходно. Но, вклучуваме еден или два нови такви збора во новиот лист на вокабулар. Јас, како наставник по германски јазик, доволно добро ги познавам учебниците од средните училишта, иако знам дека одредена област е покриена со веќе изучен вокабулар, сепак ги наведувам студентите и им укажувам на овој факт.

Во рамките на подготовките што треба студентот дома да ги прави, се сугерира тој да го користи веќе поставениот on-line курс и својот учебник. Се очекува со тоа да се покрие целиот систем на германска граматика, но се предлагаат и едноставни почетни текстови со соодветни вежби и неопходен вокабулар.

Задачата која е поврзана со слушањето може да биде ставена на почеток на часот, за обработка на одреден текст, за комплетирање на соодветната или неопходната интерпункција на дадени реченици во работниот лист, посебно за означување на реченичните граници во текстот отпечатен со и/или без интерпункција. Задачата може да се заснова и на перцепција на реченичната интонација и е потешка одколку што изгледа на прв поглед, а слушањето мора почесто да се повторува. Оваа задача е придонес за изведување на сегментацијата на говорниот јазик. Изворот на овој

текст (даден во прилог 1) е Deutsche Welle. Користам текст читан од изворен говорник. Не го модификувам текстот, не ја менувам брзината, само, доколку е потребно, го повторувам слушањето. Обично стандардното слушање е акустично добро и вообичаено текстот не е подолг од две минути.

Тежината на текстот и начинот на неговата интерпретација го условува повторувањето на слушањето. Искуството покажува дека квалитетот на одговорот на студентите може да е под влијание на намалениот глас на слушнатиот текст и покрај тоа што е со јасен изговор. Затоа, при првото слушање користиме потивок тон. На студентите им се дава одредени работни задачи на работни листови за да ги пополнат. Тежината на текстот зависи од стилот, должината, специфичноста на текстот, сложеноста на речениците, употребата на лексичките единици и квалитетот или фреквенцијата на техничките услови. Тежината на текстот може да биде условена и од познавањето на јазикот и од јазичната практика која ја имаат студентите. Од лингвистичка гледна точка, разбирањето ќе зависи од восприемањето на вокабуларот, знаењето на граматиката и познавањето на спелувањето.

После првото читање го проверувам степенот на успешно изработените вежби дадени во работните листови. Честа вежба е пополнување на испуштените зборови од слушнатиот текст. Студентот не смее да го стави било кој соодветен збор во дадениот контекст, туку само оној кој го слушнал од текстот. Се проверува спелингот, деklinацијата и коњугацијата на зборот, а потоа следи второто слушање и студентот си ги поправа грешките.

По второто слушање студентите работат на текстот. Обично почнуваме со единица запаметена од студентот. И од оваа единица се надоврзуваме на целиот текст. Студентите можат да го репродуцираат текстот слободно или во детали-како што го запомниле, или да дадат реплика на истиот. На овој стадиум посветуваме внимание на флуентноста на реченицата, а не на грешките. Но, посветуваме внимание, исто така, и на редоследот на зборовите, посебно на зависните реченици. Понекогаш оваа вежба се реализира како поврзани прашања и одговори. Голема улога игра и меморијата на студентот. Се работи за текст кој е прозен и е напишан на јазикот од воената структурата, а не за расказ и не се бара поврзаност меѓу неговите делови. Секогаш имам подготвено и тест со прашања од типот утврдување на редоследот на зборовите, избор на соодветен падеж и сл., а на крајот од часот го планирам работниот дел за вовед во следнатата наставна единица. Ја објавувам темата, давам нов вокабулар, референци од учебникот од средното образование и сл. Го оценувам и нивото на домашно подготвување на крајот на часот, и нивното претставување за време на часот. Не ги вреднувам само граматичката точност и спелингот, туку го забележувам и вреднувам и нивниот изговор, интонацијата, како и флуентноста на реченицата и говорот. Го оценувам и интересот за одредената тема, тежината на избраниот текст, тежината на слушнатиот текст и сл., а се` со цел постигнување подобар резултат.

Прилог 1: Текст за обработка: преземен од: *Deutsche Welle*: <http://www.dw.de/mit-dem-milit%C3%A4r-gegen-mursi/a-16924882>

Mit dem Militär gegen Mursi

Die Gegner des abgesetzten ägyptischen Präsidenten Mursi das Militär um Unterstützung Doch nicht alle glücklich über diese Allianz. Seit dem Sturz Mubaraks spielt keine klare Rolle.

Die Bitte war unübersehbar. "Wir rufen nach, damit es Ägypten vor den Muslimbrüdern rettet", hatten Gegner des Präsidenten bei den jüngsten Protesten auf ein großflächiges Plakat geschrieben. Und ganz gleich, ob die Militärs es gelesen hatten oder nicht, ihre folgte umgehend: Am stellte die Armeeführung ein Ultimatum, in dem sie Muslimbrüdern und Opposition Stunden Zeit gab, ihren Konflikt beizulegen. Sollte ihnen das nicht gelingen, werde das Militär einen eigenen vorgeben, um die Staatskrise zu beenden. Mursi wies die Fristsetzung zurück - nun hat das Militär das Ruder übernommen.

Die Armeeführung betraute am Mittwochabend des Verfassungsgerichts, Adli Mansur, mit der Staatsführung, setzte die Verfassung außer Kraft und kündigte vorgezogene Präsidentschaftswahlen an.

Der künftige Fahrplan, hatte das Militär bei der Verkündung des Ultimatus erklärt, "wird alle wesentlichen gesellschaftlichen Strömungen einbeziehen, auch die Jugend, die diese Revolution begann". Wie der aber konkret aussehen soll, blieb zunächst offen.

3. Резиме

Го разгледувам поимот `blended learning` во наставата по странски јазик-германски како надреден поим кој опфаќа комбинирано изучување на странскиот јазик преку интернет и со користење на современа технологија во училища. Добро е да се повторува слушањето на текстот почесто, но сетоа тоа да биде со јасна цел и претходно зададена задача на студентите. Секогаш во своите активности предвидувам неколку back-up вежби како дополние, доколку остане екстра време од предвиденото. Одредени делови од текстот повремено можат да бидат преслушани доколку сакам да им објаснам некој посебен феномен или јазичен проблем. Го повторувам преслушувањето се` додека не утврдам дека студентите ги сфатиле потребните барања за извршување на вежбата и совладале одредената интонација или изговор на еден сегмент од обработуваниот текст.

4. Библиографија

1. Driscoll, M. 2002. "Blended learning: Let's get beyond the hype." *E-Learning*, vol. 3, no. 3, p. 54.
2. Duhaney, D. C. 2004. "Blended learning in education, training, and development." *Performance Improvement*, vol. 43, no. 8, pp. 35-38.
3. Hall, B. 2003. Using technologies In a blended learning curriculum. In G. M. Piskurich (ed.), *The AMA handbook of e-learning: Effective design, Implementation, and technology solutions* (pp. 305-316). New York: AMACOM American Management Association
4. Harry Singh 2003. Building Effective Blended Learning Programs. November - December 2003 Issue of *Educational Technology*, Volume 43, Number 6, Pages 51-54.
5. Martyn, Margie (2003). "The hybrid online model: Good practice". *Educause Quarterly*: 18-23.

6. Moore, M. G. 2005. "Blended learning." *The American Journal of Distance Education*, vol. 19, no. 3, pp. 129-132.
7. Oliver, M. & Trigwell, K. 2005. "Can 'Blended learning' be redeemed?" *E-Learning*, vol. 2, no. 1.
8. Sarka Hubackova. 2011. Listening texts in the teaching of German language. In: *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 28: 34 – 38.